

U I T

NORGES
ARKTISKE
UNIVERSITET

Pulje 7, 2. saml

Hva er lærende nettverk, hvordan etablere og utvikle lærende nettverk?

*Torbjørn Lund, Universitetet i Tromsø
torbjorn.lund@uit.no*

Konkretisering, dvs handling!!

- Tanker fra gårdagen.....hvordan skal ideen om mål og kriterier landes i nye praksiser på min skole, min kommune gjennom samspill mellom lærere og ledere i en eller flere kommuner?
- Hva er min utviklingsstrategi!!!!

Som inspirasjon.....

3 inviterte problemstillinger:

Hva gjør eller hva planlegger skoleeier/ressursperson å gjøre for:

- at lærende nettverk skal fungere som læringsarenaer for deltakerne (at det faktisk foregår læring hos lærere og ledere)
- Å støtte utviklingsprosessene på skolene (at nettverket faktisk har betydning for det lokale forandringsarbeidet)
- å ivareta det vurderingsfaglige innholdet på de lokale samlingene (at vurdering for læring er det bærende innholdsmomentet)

De 3 viktigste spørsmålene i etablering av lærende nettverk:

- Hvilken hensikt skal det lærende nettverk ha?
- Hvem skal og bør delta i det lærende nettverket?
- Hvordan lede og organisere nettverket for at det bli et **lærende** nettverk?

Hva er Lærende nettverk?

- Lærende nettverk er **en utviklingsstrategi** som søker å skape forståelse om hva *Vurdering for læring* er, og samtidig bidra til å løse **problemet** med for svak vurderingspraksis i norsk skole.
- Lærende nettverk søker å styrke sammenhengen mellom **vurderingens betydning for læring** og **praktiske handlinger** på egen skole

Intensjonen med Lærende nettverk

- Å bygge relasjoner og samarbeid mellom de som er involvert
- Skape arenaer for kollektive refleksjoner som gjør det mulig for deltakere fra ulike steder å se seg selv i lys av andre.
- Utveksle erfaringer mellom ulike organisasjoner (skoler) som redskap for nyskapende vurderingsarbeid

Lærende nettverk og profesjonelle læringsfellesskap (Professional learning communities)

- Profesjonelle: utvikling av kunnskaper og ferdigheter (i vurdering), samt orientere det elevens læring
- Læring (å lære i og av sin praksis)
- Fellesskap

Forskningen viser så langt.....

Satsingen UIU, der LN er et av 3 virkemiddel

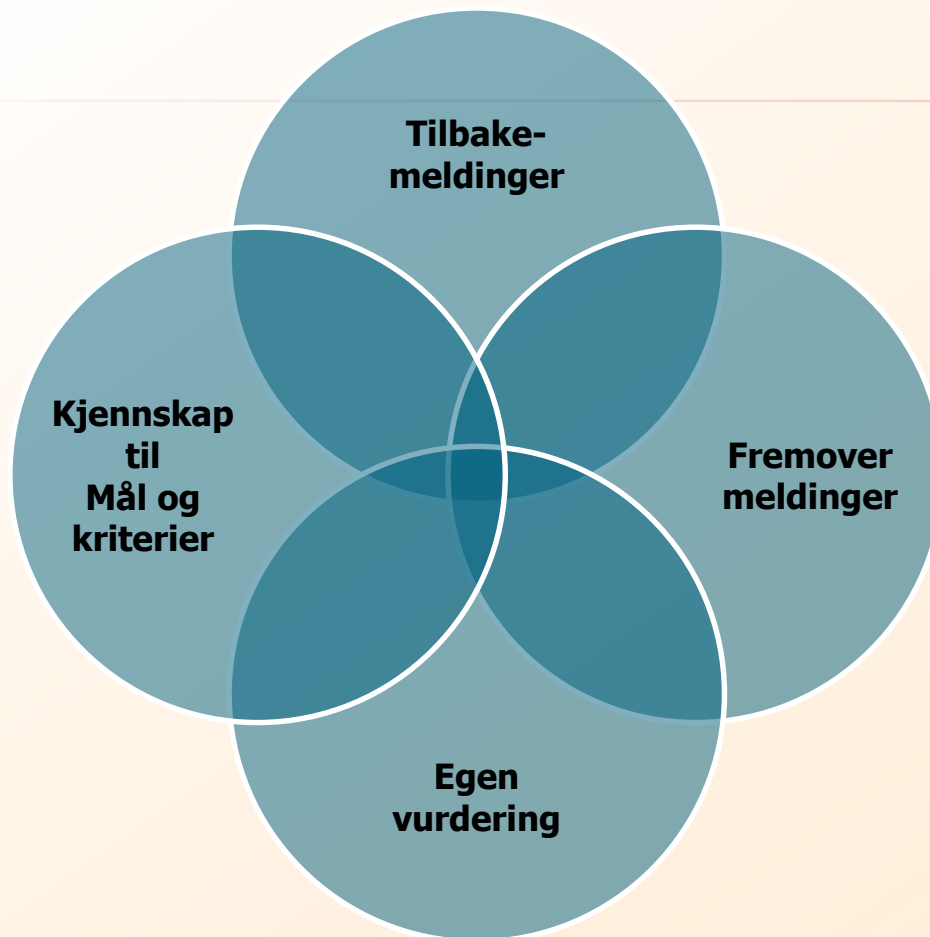
Store variasjoner i ulike deltakeres forståelse av

- hva et Lærende nettverk er
- hva hensikten med nettverk er
- betydningen lærende nettverk har hatt for deres arbeid

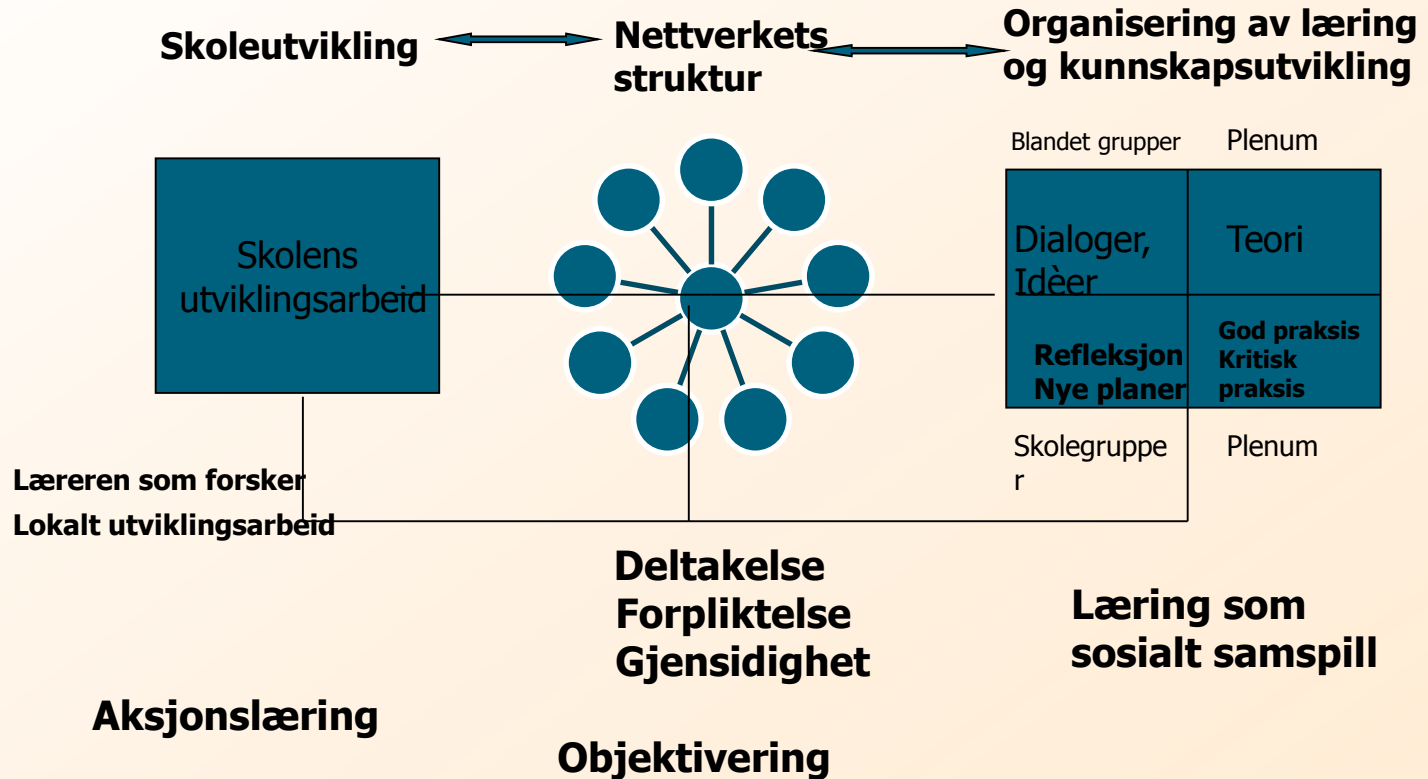
Skoleledere oppfatter LN mer som en spredningsarena, enn en arena for kunnskaping

Ressurslærere og lærere sier de har minst berøring med nettverk

Utfordring; etablering av et lærende nettverk må forankres bedre hos deltakerne,

En økologi for læring

Skoleutvikling på fire nivåer

- Hvordan mobilisere **den enkelte** arbeidstaker(lærer/leder)for å styrke forandringsprosesser?
- Hvordan mobilisere team/grupper til å skape forandringer?
- Hvordan skape forandringsorienterte skoler/barnehager?
- Hvordan kan større sosiale landskap (nettverk, regioner osv) skape grunnlag for forandringer?

Nettverk som alliansebygger i utviklingsarbeid

- ***Kunnskapsdeling***, hevder Hargreaves, handler om at god praksis i skolene ikke lukkes inne hos enkeltlærere, men blir felles eiendom for flere som dermed kan dra nytte av den.
- ***Kunnskapsutvikling***, ifølge Hargreaves, handler om å utnytte den sosiale, kulturelle og organisatoriske kapital som finnes i mange skoler for å skape ny praksis:
- *"We now understand better than ever that innovation is very often a social, interactive process rather than one of individual creativity, and that networks play a vital role in the creation and the transfer of new knowledge and innovation"*(Hargreaves, 2004, s. 84-85).

Utfordringer i forandringsarbeid

- Top-down baserte utviklingsarbeid har problem med å nå ned til enkeltskoler og enkeltlærere
- Tendensen er at sentrale....tilbyr kurs (Value for many and money) for å effektivisere og nå ut til alle samtidig
- Kursstrategien og klasseromsstrategien harmonerer ikke alltid (from the ballroom to the classroom)
- Mangler en lokal tilknytning og mening

Nettverk som "nytt" begrep.

- Nettverk blander seg inn i pågående diskusjoner om hvordan organisering av sosiale prosesser skal foregå.
- Og endrer spillereglene dersom den får mer innflytelse

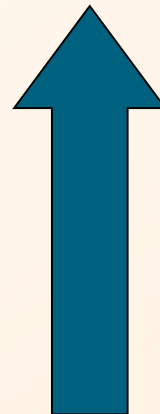
3 grunnleggende forståelser av Kunnskapsutvikling i skolen

Ovenfra,
utenfra

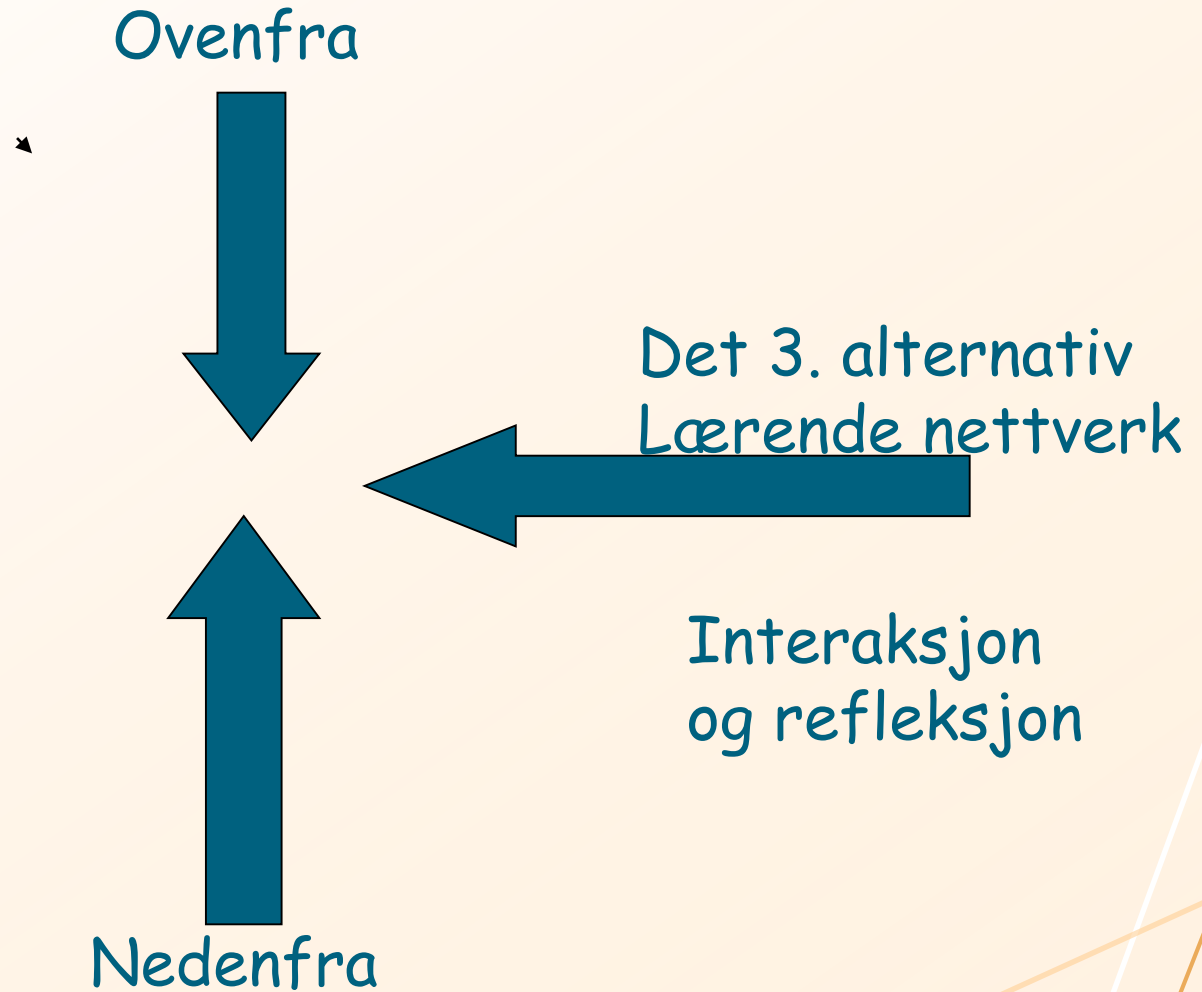
3 bilder på Kunnskapsutvikling i skolen

Ovenfra,
utenfra

Nedenfra

Kunnskapsutvikling

Nettverkslogikken

- Nettverkene lever av impulsene som kommer til det og som dannes i det.
- Vanskelig å forutsi hva som har effekt på nettverket på forhånd.
- Det er samhandlinger over tid som forteller noe om nettverkets identitet

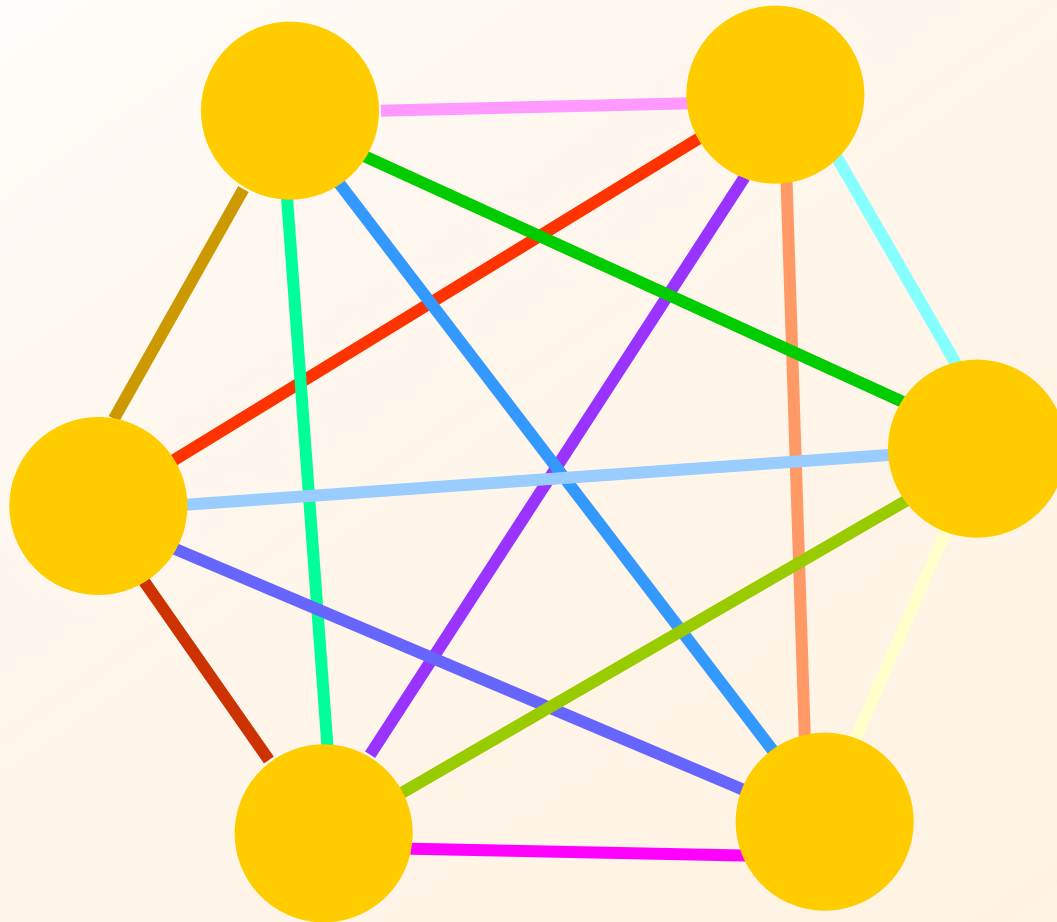
Nettverksideologien

- Framtrer i det moderne kunnskaps – og innovasjonssamfunnet (kunnskap er fremdrift)
- Som kritikk mot eksisterende kunnskapstradisjoner (ovenfra og nedenfra)
- Systemteoretisk utgangspunkt (Samspill og kommunikasjon mellom mennesker)
- Samspill, spredning, feedback,

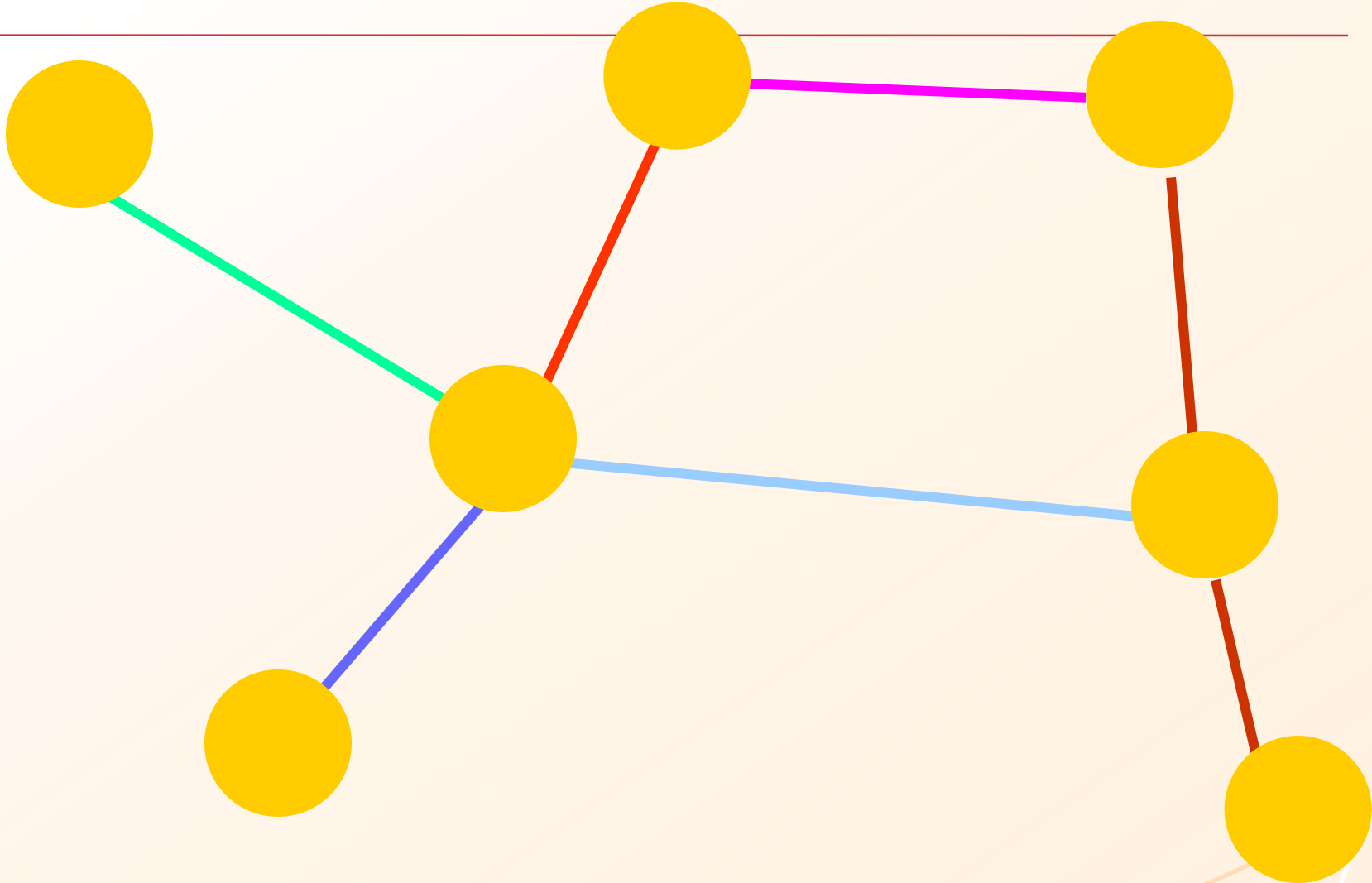
Nettverk som idè

- Om du sparker en stein, kan du med ganske stor sikkerhet si hva som skjer
- Om du sparker en hund, så er derimot forutsigbarheten langt mindre....
- Nettverksideologi bygger på samhandlinger om det uforutsigbare, det uforklarlige og det konstant uferdige.....mens prosjekter handler om det planlagte, det forklarlige, og det ferdige...eller i hvert fall det avsluttede

Tett koplet nettverk

Løst koplet nettverk

Nettverkets potensiale for læring

- Løst koplede strukturer
- Heterogene aktører
- Tillit gjennom samarbeid
- Erfaringsbasert
- Arena for læring, ideutvikling, forbedring
- Synliggjør verdien av å delta i fellesskapet
- Heterogeniteten i nettverk er kilden til læring
- Lær av rollene du ser dere alle inntar
- Lær deg å ta utfordringer – nettverket som en læringsarena
- Skap en trygghet i nettverk

Nettverkslogikken

- Nettverkene lever av impulsene som kommer til det og som dannes i det.
- Vanskelig å forutsi hva som har effekt på nettverket på forhånd.
- Det er samhandlinger over tid som forteller noe om nettverkets identitet

Hva kjennetegner nettverkstrategien?

- Den er fleksibel, forandringer kan gjøres relativt raskt.
 - Samarbeidet er horisontalt
 - Bygger på mange enheter og er derfor mindre sårbar
 - Utvikling og spredninger kan skje parallelt
 - Samarbeidet er etterspurt, fra deltakernes problem og faktiske erfaringer
-

Nettverk som komplekse systemer

- Fokus på enkeltdeltaker/skoler gir oss ingen forståelse av nettverket
- Samhandlingsmønstrene sier oss noe om hvordan enkeltdeltaker/skoler forholder seg til hverandre
- Hvordan nettverk fornyer seg og utvikler seg er et vesentlig punkt å forstå
- Kjennetegn i nettverk forstått som komplekst objekt: Uforutsigbart hva som skaper forandring.
- Input/virkning vanskelig dimensjon
- Først og fremst gjensidige forhandlinger over tid som skaper utvikling.....Dialogkonferansen kan være en slik arena

Hva kjennetegner skapere og ledere av nettverk?

- Kunne sette sammen og få nettverk til å **handle**
- Strukturert og med analytiske evner
- Finne potensialer for læring
- Lete etter og dyrke frem ulikhet
- Stor grad av selvinnsikt knyttet til preferanser om læring og kunnskaping
- Relasjonsskapende
- Mot

4. Spørsmål

Hvordan ser en modell ut som betoner læring i nettverk mellom skoler?

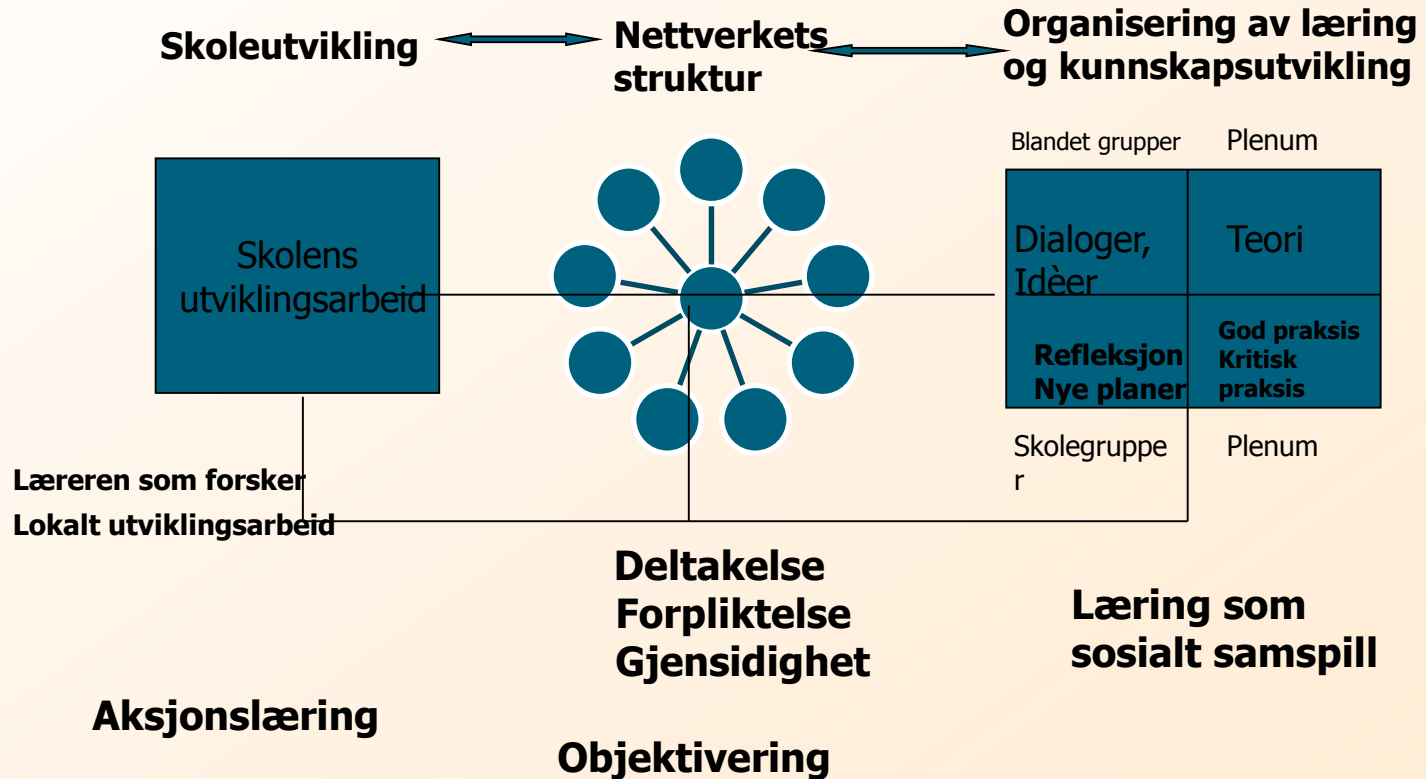
Fra Louise Hayward

- **Change is underdesigned!!!!**

Fra Louise Hayward

- **Space**; er det mulig å uttrykke sin praksis, finnes det en arena?
- **Voice**: hvordan uttrykkes forandringene?
- **Audience**: Finnes det noen som lytter til
våre forandringer, arenaens oppbygging
- **Influence**: finnes det noen som støtter opp om forandringen?

En økologi for læring

UiT

**NORGES
ARKTISKE
UNIVERSITET**

Dialogkonferanser som redskap for kunnskapsutvikling i lærende nettverk

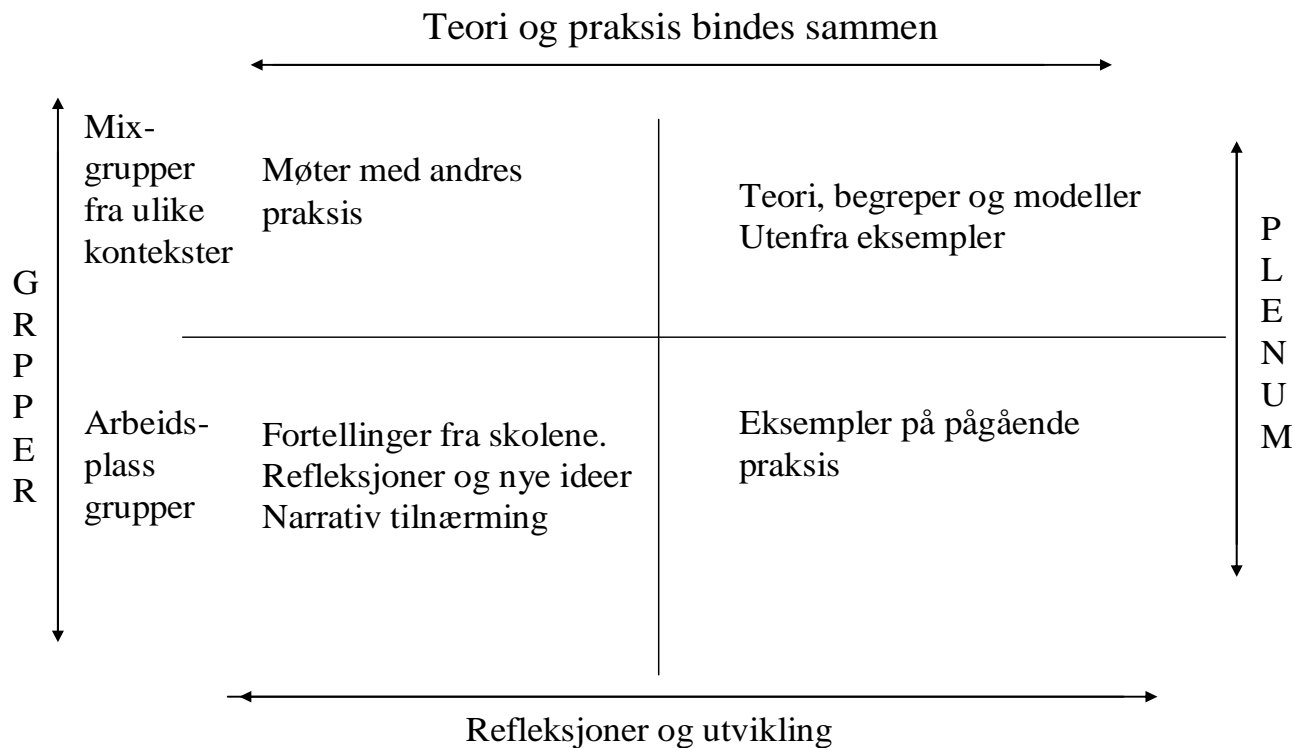
Utgangspunkt: Dialogiske nettverk

- Kjennetegnes av
 - Jakten på flerstemmighet
 - Jakten på det unike i hver deltakers representasjon
 - Å unngå monologiske problem-definerere
 - Å avklare den enkeltes engasjement og deltakelse

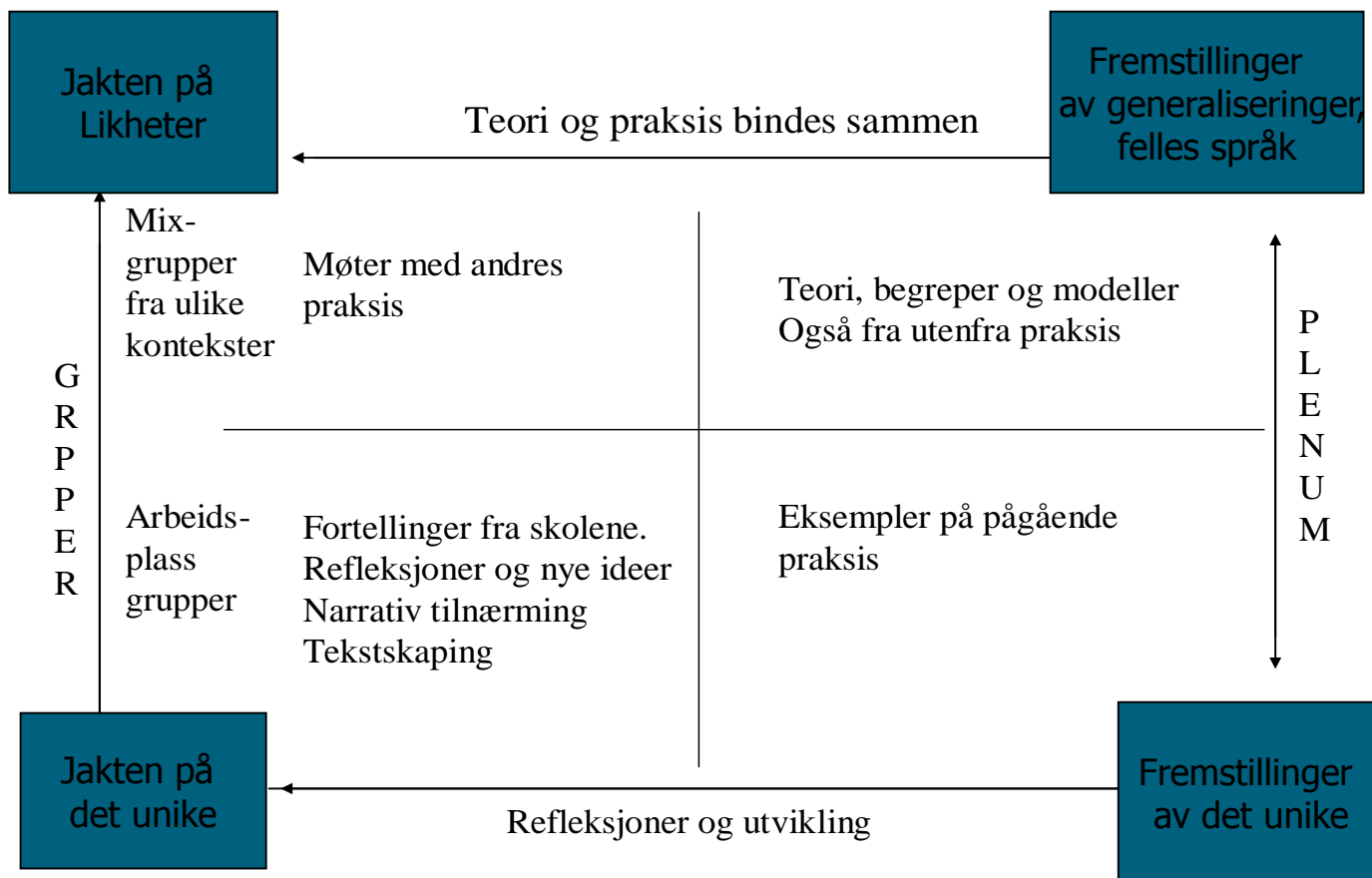
DIALOGKONFERANSER

- En form for konstruktivistisk lærings situasjon; å utvikle en praksis som engasjerer deltakere i en kontinuerlig dialog med andre, der nye ideer dukker opp, uavhengig av teori eller ideologi utviklet i forkant

Læringsstruktur i dialogkonferansen

Læringsstruktur i dialogkonferansen

UiT

**NORGES
ARKTISKE
UNIVERSITET**

Relevante spørsmål knyttet til etablering av nettverk

Sentrale spørsmål i etablering av nettverk

- **Hvem** er deltakerne?
- **Hvorfor** skal nettverk etableres?
- **Hvordan** skal en drive et nettverk?

Flere spørsmål som angår etablering av nettverk

- Hvem skal inngå i nettverket?
- Hvordan skal de rekrutteres?
- Hvor ofte skal de møtes?
- Hvordan skal møtene avvikles?
- Hvordan blir deltakerne belønnet og anerkjent for sin innsats?
- Hvordan skal det kommuniseres før, under og etter møtene?
- Hvor og når skal nettverket slutte eller revitaliseres?

Ennu flere spørsmål som må stilles.....

- Finnes det noen kjennetegn som er felles for nettverk mellom skoler?
- Hva betyr det for en skole å delta i et nettverk?
- Hva er fordelene for en skole i å delta i et nettverk og hva er kostnadene?
- På hvilken måte støtter et nettverk opp om læreres undervisning og elevers læring?
- Er noen nettverk mer suksessfulle enn andre?